

Sygn. akt IV CK 355/02

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Bronisław Czech (sprawozdawca)

Protokolant Bogumiła Gruszka

w sprawie z powództwa K. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewódzkiej Komendzie Policji w O.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 10 lutego 2004 r.,
kasacji powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 8 listopada 2001 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zmienia wyrok Sądu Okręgowego w O. z dnia 6 czerwca 2001 r., sygn. akt I C [...], w punkcie I (pierwszym) i podwyższa zasądzoną tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.000 zł (pięć tysięcy złotych) do wysokości 15.000 zł (piętnaście tysięcy złotych);**
- 2. oddala kasację w pozostałej części;**
- 3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za instancję kasacyjną.**

Uzasadnienie

W dniu 27 maja 1999 r. podczas zorganizowanej przez rolników blokady drogi w okolicach L. W. i prowadzonej przez policję akcji usuwania tej blokady, powódka została uderzona przez policjanta pałką w okolice pasa i doznała obrażeń, w następstwie których usunięto jej śledzionę.

W związku z tym w pozwie żądała zasądzenia od pozwanego: zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w kwocie 10.000 zł, odszkodowania w kwocie 20.000 zł oraz renty po 250 zł poczynając od 1 czerwca 1999 r. Następnie sprecyzowała żądanie w ten sposób, że domagała się zasądzenia jedynie zadośćuczynienia pieniężnego w kwocie 30.000 zł.

Pozwany wnioskował o oddalenie powództwa.

Sąd Okręgowy w O., wyrokiem z dnia 6 czerwca 2001 r.: zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 26 czerwca 2000 r., umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania renty, oddalił powództwo w pozostałej części i zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu.

Apelacje obu stron oddalił Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem zaskarżonym kasacją. Za podstawę rozstrzygnięcia w przedmiocie wysokości należnej powódce kwoty z tytułu zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, zostały przyjęte następujące ustalenia i oceny prawne:

Powódka na skutek uderzenia jej pałką przez policjanta doznała stłuczenia lewej okolicy lędźwiowej w postaci otarcia i obrzęku tej okolicy z wybroczeniami. Następstwem tego był też uraz śledziony pod postacią pęknięcia, co doprowadziło do chirurgicznego jej usunięcia. Doznane obrażenia spowodowały 15% trwały uszczerbek na zdrowiu powódki. Utrata śledziony nie spowodowała istotnych zmian w obrazie krwi. Aktualny stan zdrowia powódki jest dobry jednak w razie infekcji może utrudniać w przyszłości jej leczenie z uwagi na mniejszą odporność organizmu. Doznane obrażenia w sposób istotny nie stwarzają ograniczeń w wykonywaniu codziennych czynności w domu i gospodarstwie rolnym. Stopień cierpień z pewnością był większy w krótkim okresie pooperacyjnym. Obecny stan zdrowia powódki jest bardzo dobry, Wyniki wszelkich badań nie odbiegają od normy. Powódka jest fizycznie sprawna. Choroba wrzodowa, na którą cierpi powódka nie jest związana z urazem doznany w dniu 27 maja 1999 r. Mając na

uwadze te ustalenia Sądy obu instancji przyjęły, że odpowiednią – w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. – kwotą zadośćuczynienia będzie 10.000 zł. Sądy przyjęły jednak, że powódka przyczyniła się w 50 procentach do powstania szkody i dlatego w takim stopniu zmniejszyły zadośćuczynienie (art. 362 k.c.). Powódka bowiem, po odblokowaniu drogi przy zastosowaniu siły (odbyła się swego rodzaju bitwa między rolnikami i policją), podeszła do stojących już policjantów i rzucała w ich kierunku woreczkami plastikowymi z gnojowicą. Zachowaniem tym sprowokowała policjanta, który ją wówczas uderzył. Powódka zachowując się w ten sposób, mając przy tym świadomość, że policja może użyć siły, godziła się na możliwość odniesienia szkody.

Powódka w kasacji zarzuciła naruszenie:

1. prawa materialnego:

a/ art. 362 k.c. przez przyjęcie rażąco wysokiego – w okolicznościach wypadku - stopnia przyczynienia się powódki do powstania szkody,

b/ art. 445 § 1 k.c. przez określenie wysokości zadośćuczynienia w stopniu nie odpowiadającym doznanej krzywdzie,

2. przepisów postępowania:

a/ art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c. poprzez ocenę wiarygodności i mocy dowodów bez wszechstronnego rozważenia zebranego materiału, co miało wpływ na zastosowanie art. 362 k.c. i przez to rażące zaniżenie w znacznym stopniu wysokości zadośćuczynienia,

b/ art. 231 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie kosztów w związku wystąpieniem cierpień w przyszłości w związku z doznałą krzywdą, co miało wpływ na rażące zaniżenie wysokości zadośćuczynienia.

Przytaczając wymienione podstawy kasacyjne powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie oddalenia jej apelacji i przekazanie w tym zakresie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego nie jest usprawiedliwiony. Wbrew twierdzeniu skarżącej Sąd Apelacyjny rozważył wszystkie dowody zebrane w sprawie, w granicach przysługujących mu uprawnień z art. 233 § 1 k.p.c. Wynika to z uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny również trafnie określił stopień przyczynienia się powódki do powstania szkody (art. 362 k.c.). Wskazują na to nie podważone okoliczności w jakich nastąpiło uderzenie powódki.

Zasadny jest natomiast zarzut naruszenia art. 445 § 1 k.c. przez określenie na zbyt niską kwotę przysługującego powódce zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Przepisy kodeksu cywilnego nie wskazują kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Kryteria te wypracowała judykatura. Zgodnie z nią, zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, przy uwzględnieniu następstw uszkodzenia ciała i sytuacji życiowej poszkodowanego. W związku z tym, biorąc pod uwagę doznane przez powódkę obrażenia i ich następstwa, szczegółowo opisane w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a w szczególności usunięcie śledziony, Sąd Najwyższy przyjął, że stosowną – w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. – kwotą zadośćuczynienia dla powódki jest kwota 30.000 zł. Ponieważ jednak powódka przyczyniła się w 50% do powstania szkody, dlatego należy się jej kwota 15.000 zł. W tym zakresie zaskarżony wyrok podlega zatem zmianie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393¹², 393¹³ § 1 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁹ i 391 § 1 k.p.c.).